

Özgün Makale (Nitel Araştırma)

Unique Article (Qualitative Research)

Geliş Tarihi – Submitted: 27.06.2025

Kabul Tarihi – Accepted: 26.08.2025

Atıf Bilgisi / Reference Information

Atasoy, E., Taşci, Ç., Aliustaoğlu, G. N. & Hasgöl, E. (2025). Türkiye’de koruyucu aile konusuna yönelik lisansüstü tezlerin doküman analizi yoluyla değerlendirilmesi. Ufkun Ötesi Bilim Dergisi, 25 (2), 27-44.

Doi: <https://doi.org/10.54961/uobild.1726916>

**TÜRKİYE’DE KORUYUCU AİLE KONUSUNA YÖNELİK LİSANSÜSTÜ TEZLERİN
DOKÜMAN ANALİZİ YOLUYLA DEĞERLENDİRİLMESİ**

Esma ATASOY¹

Çağla TAŞCI²

Gamze Nur ALİUSTAOĞLU³

Ergün HASGÜL⁴

ÖZET

Koruyucu aile, çocukların biyolojik ailelerinden çeşitli sebeplerle ayrı kalmalarının ardından, onların bakım ve gelişim süreçlerini desteklemek amacıyla geliştirilen önemli bir aile odaklı bakım modelidir. Türkiye’de koruyucu aile sisteminin gelişimi ve bu modele dair yapılan akademik çalışmalar, çocukların korunması ve toplumda aile odaklı bakım hizmetlerinin yaygınlaştırılması açısından kritik bir rol oynamaktadır. Buradan hareketle bu çalışmada, Türkiye’de koruyucu ailelik konusuna odaklanan lisansüstü tezlerin doküman incelemesi yoluyla değerlendirilmesi amaçlanmaktadır. Bu doğrultuda Yüksek Öğretim Kurumu Ulusal Tez Merkezi veri tabanında “koruyucu aile” ve “foster family” anahtar kelimeleri ile tarama yapılmış ve 2025 yılı Şubat ayı itibarıyla

sistemde yer alan 58 koruyucu aile temalı lisansüstü tez olduğu görülmüş ancak tam metnine ulaşılamayan tezler çıkarıldığında 54 adet tez değerlendirmeye alınmıştır.

Nitel araştırma yöntemlerinden doküman analizi tekniği kullanılarak yürütülen bu çalışmada incelenen tezler; tezin türü, yayın yılı, anabilim dalı, örneklem grubu, odaklandıkları temalar ve sonuçları açısından sınıflandırılmıştır. Yapılan doküman analizi sonuçlarına göre, koruyucu aile temalı lisansüstü araştırmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu, en fazla çalışmanın 2016-2020 yılları arasında yayınlandığı, çalışmalarda genellikle koruyucu aile sisteminde yer alan ebeveynlerin ele alındığı, tezlerin odaklandıkları içerik bakımından genellikle koruyucu ailelere ve modelin değerlendirilmesine odaklanıldığı belirlenmiştir. Bu bağlamda, koruyucu aile sistemine yönelik çalışmaların kapsam ve çeşitliliğinin artırılması, çocuk odaklı araştırmalara öncelik verilmesi ve multidisipliner çalışmaların yaygınlaştırılması önerilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Koruyucu Aile, Alternatif Bakım, Lisansüstü Tez, Doküman Analizi

EVALUATION OF POSTGRADUATE THESES ON FOSTER FAMILY IN TURKIYE THROUGH DOCUMENT ANALYSIS

ABSTRACT

Foster family is an important family-focused care model developed to support the care and development processes of children after they are separated from their biological families for various reasons. The development of the foster family system in Turkey and academic studies on this model play a critical role in protecting children and disseminating family-focused care services in society. Based on this, this study aims to evaluate postgraduate theses focusing on foster family in Türkiye through document review. In this context, the database of the National Thesis Center of the Council of Higher Education was searched with the keywords “foster family” and “foster family” and it was found that there were 58 foster family-themed postgraduate theses in the system as of February 2025, but 54 theses were evaluated when the theses whose full texts could not be accessed were excluded. In this study, which was conducted using the document analysis technique, one of the qualitative research methods, the theses examined were classified in terms of the type of the thesis, publication year, department, sample group, focused themes and results. According to the results of the

document analysis, it was determined that the majority of the postgraduate studies on the theme of foster family were at the master's level, the most studies were published between 2016-2020, the studies generally addressed parents in the foster family system, and the theses generally focused on foster families and the evaluation of the model in terms of their focused content. In this context, it is recommended to increase the scope and diversity of studies on the foster family system, to prioritize child-focused research, and to disseminate multidisciplinary studies.

Keywords: Foster Family, Alternative Care, Postgraduate Thesis, Document Analysis

GİRİŞ

Aile, çocuğun korunması ve ihtiyaçlarının karşılanması, büyüme ve gelişiminin desteklenmesi hususunda önemli bir yere sahiptir (Kalaycı, 2022). Nitekim çocuk haklarının korunması ve geliştirilmesi açısından önemli bir temel oluşturan Çocuk Haklarına Dair Sözleşmede; çocuğun yaşaması, korunması ve gelişimi bağlamında gerekli yükümlülüklerde ailenin birincil kurum olduğu vurgulanmış çocukların mümkün olduğunca aile yanında desteklenmesinin gerekliliği belirtilmiştir (Çocuk Haklarına Dair Sözleşme, 1997).

Çocuklar, çeşitli nedenlerle sevgi ve şefkatle büyümenin yanı sıra toplumsallaşmalarına katkı sağlayan ve onları çeşitli risklere ile tehlikelere karşı koruyan güvenli bir aile ortamında yetişme fırsatından yoksun kalabilmektedir. Sosyal devlet ilkesi gereğince, çocukların aile yanında bakımının usulüne uygun sağlanamadığı, aile ortamının çocuklar açısından ihmal, istismar ve şiddet riski barındırdığı durumlarda yetkili kurumlar çocuğu korumakla ve sağlıklı bir şekilde yaşamını sürdürebileceği bir ortam sağlamakla yükümlüdür (İzci, 2021). Bu kapsamda ülkemizde 2828 sayılı Sosyal Hizmetler Kanunu ve 2005 yılında yürürlüğe giren 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde yasal süreçler yürütülmektedir. 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu'nda; korunma ihtiyacı olan çocuk: *“Bedensel, zihinsel, ahlaki, sosyal ve duygusal gelişimi ile kişisel güvenliği tehlikede olan, ihmal veya istismar edilen ya da suç mağduru çocuk”* olarak tanımlanmış, aynı zamanda kanunda hem aile yanında bakıma hem de kurum bakımı sürecine ilişkin tedbir kararlarına yer verilmiştir (Çocuk Koruma Kanunu, 2005).

5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu çerçevesinde, çocuğun yüksek yararını esas alan bir yaklaşımla öncelikle biyolojik ailesi yanında bakımının sürdürülmesi hedeflemektedir. Kanunda, çocuğun ihmal, istismar ve çeşitli risk faktörlerinde korunmasının sağlanması amacıyla danışmanlık, eğitim, sağlık, bakım ve barınma gibi çeşitli alanlarda uygulanabilecek tedbir kararları belirtilmiştir; kuruluş bakımının yalnızca son çare olarak değerlendirilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Çocuk Koruma Kanunu, 2005). Söz konusu tedbir kararları çocuğun aile yanında izlenmesi ve psikososyal açıdan desteklenmesi amacıyla uygulanmakta olup çocuğun aile ortamında güvenli biçimde gelişimini sürdürmesi sağlanması hedeflenmektedir. Bir diğer hizmet modeli olan Sosyal ve Ekonomik Destek (SED) hizmeti ile biyolojik aile yanında temel bakım ve eğitim ihtiyaçları ekonomik yoksunluk sebebi ile karşılanamayan ve bu sebeple korunma ihtiyacı olan çocuk statüsünde değerlendirilme riski doğan çocukların kurum bakımı sürecine dahil edilmeden aile yanında bakımının sağlanabilmesi amaçlanmaktadır (Sosyal ve Ekonomik Destek Yönetmeliği, 2015).

Çocuğun biyolojik aile yanında yaşamını devam ettirmesinin mümkün olmadığı belirlendiği durumlarda ise korunma ihtiyacı olan çocuk, yaşına ve cinsiyetine uygun bir kuruluş bakımına alınarak meslek elemanlarınca biyolojik aile çalışması ve uygun hizmet modeli çalışması gerçekleştirilmektedir. Çocuğun derhal korunma altına alınmasını gerektiren durumlarda 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunun 9. Maddesi gereği çocuk için en fazla 30 günlük süre ile sınırlı olmak üzere mahkeme tarafından Acil Korunma Kararı alınmaktadır. Bu sürede biyolojik aile yanına dönmesi mümkün olmayan korunmaya ihtiyacı olan çocuklar için ilgili kanunun 5. Maddesi gereği “Bakım Tedbiri” kararı alınarak çocuk için uygun hizmet modeli çalışması tamamlanmaktadır. Ülkemizde de hakkında bakım tedbiri bulunan çocuklar için farklı hizmet modelleri uygulanabilmektedir. Bu kapsamda Çocuk Evleri, Çocuk Evleri Siteleri, İhtisaslaşmış Çocuk Evleri Siteleri kuruluş bakımı sağlayan modellerdir. Akraba veya Yakın Çevre Koruyucu Aile Modeli, Süreli Koruyucu Aile Modeli, Geçici Koruyucu Aile Modeli, Uzmanlaşmış Koruyucu Aile Modeli (Koruyucu Aile Yönetmeliği, 2012) ve evlat edindirme hizmetleri ise aile odaklı alternatif bakım modelleri olarak Türkiye’deki çocuk koruma sistemi içerisinde yer almaktadır. Bu kapsamda korunmaya ihtiyacı olan çocuk hakkında uygulanabilecek alternatif bakım modellerinden olan koruyucu aile modeli; ihmal, istismar veya aile krizleri gibi çeşitli koşullar nedeniyle biyolojik aileleri yanında kalamayan çocuklara geçici bakım sağlayarak çocuk refahının sağlanmasına yönelik

geliştirilen alternatif bir bakım sistemi olarak tanımlanmaktadır (Basiaga vd, 2018). Bu model yalnızca çocuklara geçici bir yuva sağlamakla kalmamakta, aynı zamanda mümkün olduğunda çocukların biyolojik aileleriyle yeniden bir araya gelmelerini de kolaylaştırmaktadır (Diogo & Branco, 2020).

Ülkemizde 1961 yılında uygulanmaya başlanan koruyucu aile sistemi kapsamında, Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu'nun (SHÇEK) kurulduğu 1983 yılına kadar yaklaşık 1000 çocuğun bu hizmet modelinden yararlandığı bilinmektedir. 2000'li yılların başında bu sayının 500'lere kadar düştüğü belirtilmektedir (Karatay, 2017). 2011 yılında Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı'nın kurulmasıyla ve T.C. Cumhurbaşkanlığı tarafından başlatılan "Gönül Elçileri" projesi ile toplumsal farkındalığın artması ile birlikte koruyucu aile sayısında belirgin bir artış yaşandığı, 2011 yılında 1.190 olan koruyucu aile sayısının 2025 Haziran ayı itibari ile 8.923'e yükseldiği; koruyucu aile yanında olan çocuk sayısının 10.661; kurum bakımında kalan çocuk sayısının ise 15.338 olduğu belirtilmektedir (ASHB, 2025). Bu bilgiler doğrultusunda kuruluş bakımında olan çocuk sayılarına oranla koruyucu aile yanında kalan çocuk sayısında ciddi bir artış yaşanmış olsa da koruyucu aile bakım modelinde hala istenilen seviyelere ulaşamadığı da bilinmektedir. Bu durum, koruyucu aile sisteminin güçlendirilmesine yönelik politikaların geliştirilmesi, toplumsal farkındalığın artırılması ve akademik araştırmaların çoğaltılması gibi alanlarda yapılacak çalışmaların önemini ortaya koymaktadır.

Koruyucu aile konusuna ilişkin ulusal ve uluslararası literatür incelendiğinde, son yıllarda bu alandaki araştırma sayısında bir azalma olduğu dikkat çekmektedir. Mevcut çalışmaların ise çoğunlukla genel sosyal hizmet politikalarına veya çocuk koruma sistemlerine odaklandığı görülmektedir. Türkiye'de 6–17 yaş aralığındaki çocukların davranışsal ve duygusal sorunlarını farklı bakım modellerine göre karşılaştırmak amacıyla yürütülen bir araştırmada, sorun davranışlarının kurum bakımındaki çocuklarda, koruyucu aile ve öz aile yanındaki çocuklara kıyasla yaklaşık dört kat daha fazla görüldüğü belirlenmiştir (Üstüner vd, 2005).

Kurum bakımına alternatif olarak geliştirilen koruyucu aile modelinin etkilerini inceleyen Bükreş Erken Müdahale Projesi (BEIP)'nde, koruyucu aile bakımına erken yaşta yerleştirilen çocukların bilişsel, sosyal ve duygusal gelişimlerinde anlamlı iyileşmeler görüldüğü belirtilmektedir. Aynı zamanda bu çocukların güvenli bağlanma geliştirme

oranlarının daha yüksek olduğu, davranışsal sorunlarının daha az görüldüğü ve beyin gelişimlerinin daha sağlıklı seyrettiği saptanmıştır (Zeanah vd, 2017).

İlgili literatür koruyucu aile sisteminin çocukların gelişimini çok boyutlu olarak destekleyen, ruh sağlığını koruyan ve öz aile bakımına benzer olumlu etkiler yaratan etkili bir bakım modeli olduğunu ortaya koymaktadır. Hem ulusal hem de uluslararası araştırmalar, koruyucu aile bakımının çocukların bilişsel, duygusal ve sosyal gelişimini kurum bakımına kıyasla daha sağlıklı bir şekilde desteklediğini göstermektedir. Özellikle duygusal ve davranışsal sorunların azaltılmasında ve güvenli bağlanmanın desteklenmesinde koruyucu aile modelinin belirgin avantajlara sahip olduğu görülmektedir (Özbesler, 2009; Zeanah vd, 2017; Güre vd, 2024).

Öte yandan, koruyucu ailelik ve evlat edinmeye yönelik çalışmaları inceleyen (Güre vd, 2024) ya da bu temadaki lisansüstü tezleri değerlendiren (Aydoğdu, 2019) farklı çalışmalar da mevcuttur. Bu çalışmanın amacı ise, Türkiye’de koruyucu aile konusuna yönelik hazırlanmış lisansüstü tezlerin doküman incelemesi yöntemiyle değerlendirilmesidir. Çalışma kapsamında tezlerin türü, yayımlandığı yıl, hazırlandığı anabilim dalı, örneklem grubu, odaklandıkları temalar ve ulaştıkları sonuçlar gibi çeşitli kriterler dikkate alınarak nesnel bir analiz yapılması hedeflenmektedir. Bu sayede koruyucu aile hizmet modeline ilişkin hazırlanan lisansüstü tezlerin bütüncül bir biçimde ele alınması, alandaki akademik eğilimlerin, boşlukların ve gelişim alanlarının ortaya konulması hedeflenmektedir. Elde edilen bulgular doğrultusunda, koruyucu aile sistemine ilişkin uygulamalara, politikalara ve gelecekteki araştırmalara katkı sunabilecek öneriler geliştirilmesi amaçlanmaktadır.

YÖNTEM

Türkiye’de koruyucu aile konusunda yapılmış lisansüstü tezlerin incelendiği bu çalışmada nitel araştırma desenlerinden Doküman Analizi Tekniği kullanılmıştır. Doküman Analizi, mevcut yazılı materyallerin sistematik bir şekilde incelenmesi, analiz edilmesi ve yorumlanmasını içeren bir araştırma yöntemidir (Karasar, 2015).

Araştırmanın veri toplama sürecinde ilk olarak, Yükseköğretim Kurulu (YÖK) Ulusal Tez Merkezi veri tabanı taranmıştır. Tarama işlemi, Şubat 2025 tarihinde gerçekleştirilmiş olup “koruyucu aile” ve “foster family” anahtar kelimeleri kullanılarak hem Türkçe hem İngilizce dillerinde yapılmıştır. Tarama sonucunda ulaşılan tezler,

öncelikle başlık ve özet bölümleri dikkate alınarak ön incelemeye tabi tutulmuştur. Bu doğrultuda araştırma kapsamına alınacak lisansüstü tezleri belirleyebilmek amacıyla araştırmacılar tarafından belirlenen dahil edilme ve hariç tutma kriterleri şunlardır:

Dahil Edilme Kriterleri

- “Koruyucu Aile” ve “Foster Family” anahtar kelimelerini içeren tezler,
- Yüksek lisans, doktora veya tıpta uzmanlık tezleri,
- Türkiye’deki üniversitelerde hazırlanmış tezler,
- Taramanın yapıldığı Şubat 2025 yılı itibariyle YÖK Ulusal Tez Merkezi Sistemi’nde yer alan tezler.

Hariç Tutma Kriterleri

- YÖK Ulusal Tez Merkezi Sistemi’nde tam metnine ulaşılamayan tezler,
- Taramanın yapıldığı Şubat 2025 tarihinden daha sonra sisteme eklenen tezler,
- Yazım dili Türkçe ve İngilizce dışında olan tezler.

Verilerin Analizi

Verilerin analizi sürecinde araştırmacılar tarafından hazırlanan “Tez İnceleme Formu” temel alınmıştır. Bu form; tezlerin künyesi, yayın yılı, türü, hazırlandığı anabilim dalı gibi bibliyografik bilgilerin yanı sıra, araştırma deseni, veri toplama yöntemi, örneklem grubu, çalışmanın odaklandığı konular ve sonuç bölümlerine ilişkin bulgular gibi niteliksel verileri içeren alanlardan oluşmaktadır.

Analiz sürecinde, YÖK Ulusal Tez Merkezi’nde yapılan tarama sonucunda 58 adet lisansüstü tez olduğu görülmüş ancak bazı tezlerin tam metninin erişime açık olmaması nedeniyle 54 adet lisansüstü tez çalışmaya dahil edilmiştir. Elde edilen veriler sınırlı sayıda olduğu için nicel çözümleme yöntemlerine başvurulmamış, frekans dağılımları yoluyla bulgular betimlenmiştir. Bulgular, tablolar aracılığıyla desteklenmiş ve açıklayıcı biçimde sunulmuştur.

Çözümleme sürecinde tezler; yayın yılı, türü, anabilim dalı, araştırma deseni, örneklem grubu ve araştırmaların odaklandığı konu bakımında kategorize edilmiştir. Ayrıca, her bir tezin sonuç bölümünde öne çıkan bulgular araştırmacılar tarafından incelenerek çalışmanın genel eğilimleri belirlenmiştir.

BULGULAR

Bu bölümde, Doküman Analizi yoluyla incelenen tezlerden elde edilen bulgulara yer verilmiştir. Analiz kapsamında, dahil edilme kriterlerini karşılayan tezler; yayım yılı, tez türü (yüksek lisans, doktora, tıpta uzmanlık), anabilim dalı, araştırma deseni, örneklem grubu, elde edilen sonuçlar ve odaklandıkları temalar açısından sınıflandırılarak değerlendirilmiştir.

Koruyucu aile konulu lisansüstü tezler incelendiğinde; ilk lisansüstü araştırmanın 1977 yılında yayınlandığı, en fazla çalışmanın 2016-2020 yılları arasında yayınlandığı, sonrasında ise çalışma sayısında azalma yaşandığı, lisansüstü çalışmaların büyük çoğunluğunun (n=46) yüksek lisans tezi olarak hazırlandığı, kalan çalışmaların ise doktora tezi (n=7) ve tıpta uzmanlık tezi (n=1) olarak hazırlandığı, çalışmaların yarıya yakınının Sosyal Hizmet Anabilim Dalı'nda (n=26) hazırlandığı, diğer lisansüstü çalışmaların ise farklı anabilim dalları bünyesinde hazırlandığı görülmektedir (Tablo 1).

Koruyucu aile konusunda hazırlanan tezlerin büyük çoğunluğunda nitel araştırma desenlerinin (n=23) kullanıldığı görülmektedir. Araştırmalar örneklem gruplarına göre değerlendirildiğinde, çoğunluğun koruyucu aile statüsünde aktif olarak bakım sağlayan ebeveynler (n=1731) ve koruyucu aile yanında bakımı sağlanan çocuklardan (n=466) oluştuğu, diğer örneklem gruplarının ise meslek elemanları, koruyucu aile statüsünde bulunmayan bireyler ve diğer bakım modellerinden yararlanmakta olan çocuklar ile geçmişinde enformel bakım almış bireylerden oluştuğu görülmektedir (Tablo 1).

İncelenen tezlerin sonuç bölümleri değerlendirildiğinde, koruyucu aile hizmetine ilişkin dair farklı perspektiflerin ortaya konduğu görülmektedir. Bazı tezlerde toplumun koruyucu aile sistemine dair bilgi düzeyinin yetersiz olduğu, bireylerin bu hizmet modeline ilişkin yeterli farkındalığa sahip olmadıkları ifade edilmiştir (Yılmaztürk, 1991; Kılıç, 2014; Koçtürk, 2019; Ervüz, 2024). Ayrıca evlat edinme ile koruyucu ailelik kavramlarının zaman zaman karıştırıldığı, bazı bireylerin koruyucu aileliği evlat edinmeye giden bir yol olarak gördükleri ve bu durumun uygulamada karmaşaya yol açtığı tespit edilmiştir (Taştekil, 1989; Kılıç, 2018; Kınık, 2019; Kibaroglu, 2022; Tablo 1).

Koruyucu ailelerin hizmet sürecine dair deneyimleri incelendiğinde, özellikle ilk karşılaşma anlarında yoğun duygusal tepkiler yaşadıkları, çocukların kendilerine bir

gün veda edecek olma ihtimalinin ailelerde endişe yarattığı belirtilmiştir (Baysay, 2017; Ertürk, 2020; Kibaroglu, 2022). Bu duygusal süreçlerde profesyonel desteğe duyulan ihtiyaç sıkça vurgulanmış, özellikle psikolojik ve psiko-sosyal destek mekanizmalarının eksikliği bir sorun alanı olarak tanımlanmıştır (Kınık, 2019; Ertürk, 2020; Ervüz, 2024; Yılmaz, 2024; Tablo 1).

Diğer yandan, çocukların gözünden yapılan değerlendirmelerde, koruyucu aile yanında olmanın kendilerinde olumlu duygular uyandırdığı, kendilerini daha değerli ve güvende hissettikleri dile getirilmiştir. Ancak bazı çocukların biyolojik aileleriyle yaşadıkları bağların tamamen kopmamış olması nedeniyle aidiyet duygusunda dalgalanmalar yaşandığı, psiko-duygusal destek ihtiyacının sürdüğü görülmektedir (Yurdakul, 2016; Öğüt, 2017; Sayın, 2019; Aydoğan, 2019; Yılmaz, 2024; Tablo 1).

Hukuki içerikli çalışmalarda ise koruyucu aile hizmetinin mevcut yasal çerçevesinde bazı belirsizliklerin bulunduğu, özellikle koruyucu ailelerin ve biyolojik ailelerin hakları arasında denge kurulmasının uygulamada zorluklar doğurabileceği vurgulanmıştır (Pehlivan, 2023). İslam hukuku bağlamında yapılan değerlendirmelerde ise süt annelik ile benzer yönler taşıyan koruyucu aileliğin dinî açıdan engel teşkil etmediği ifade edilmiştir (Bektaş, 2015; Tablo 1).

Tablo 1. Araştırmaya Dahil Edilen Çalışmaların Özellikleri

Tezin Künyesi	Türü	Anabilim Dalı	Araştırma Deseni	Örneklem Grubu	Sonuç
Taştekin (1989)	Doktora	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	Nitel	Doküman İncelemesi	Bu çalışmada, koruyucu aile bakımının evlat edinmeye bir basamak teşkil ettiği, incelemeye konu ailelerin büyük çoğunluğunun evlat edinmek amacıyla başvuruda bulunduğu ve sosyal hizmet uzmanlarının önerileri ile geçici bir süre koruyucu aile oldukları belirlenmiştir.
Yılmaztürk (1991)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nicel	200 Kadın	Araştırmada bireylerin evlat edinme veya koruyucu aile hizmetlerine ilişkin bilgilerinin yeterli olmadığı sonucuna ulaşılmıştır.
Özdemir (1996)	Yüksek Lisans	Eğitim Yönetimi ve Planlaması	Derleme	-	Araştırmada, koruyucu aile bakımının yasal temelleri uluslararası ve Türk Hukuku açısından değerlendirilmiştir.
Tok (1996)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nicel	183 Koruyucu Ebeveyn, 45 Meslek Elemanı, 40 Kurum Bakımındaki Çocuğun Vasisi	Çalışmada, koruyucu aile hizmetlerinde karşılaşılan güçlüklerin temel nedeninin hizmet standardının belirsizliği ve uygulayıcı kurumun yetersizlikleri olduğu ifade edilmiştir.
Can (2000)	Yüksek Lisans	Sosyoloji	Nitel	Doküman İncelemesi	Bu çalışmanın sonucunda, koruyucu aile uygulamasının, korunmaya muhtaç çocuklara yönelik diğer hizmetlere oranla, yaygınlık kazanmamış olduğu belirlenmiştir.
Özkara (2005)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nicel	150 Kadın	Araştırmada, toplumun korunmaya ihtiyacı olan çocuklar ve koruyucu aile uygulaması hususunda bilgi düzeylerinin düşük olduğu, eğitim düzeyi yükseldikçe bu durumun olumlu yönde değiştiği tespit edilmiştir.
Üstüner (2005)	Yüksek Lisans	Sosyal Psikiyatri	Nicel	62 Kurum Bakımındaki Çocuk, 62 Biyolojik Ailesi Yanındaki Çocuk	Araştırmada, koruyucu aile ve kendi ailesi yanında büyüyen çocuklarda davranış sorunlarının kurum bakımı altındaki çocuklara kıyasla daha az görüldüğü ileri sürülmüştür.
Kahraman (2007)	Yüksek Lisans	Sosyoloji	Derleme	-	Çalışmada Türkiye şartlarında koruyucu aile hizmetinden faydalandırılan çocukların genel olarak evlat edindirilmeye müsait olmayan, kurumda ziyaretçisi neredeyse hiç olmayan, bir süre sonra evlat edindirilebilir duruma gelen çocuklar olduğu ifade edilmiştir.
Karakayalı (2009)	Yüksek Lisans	Hukuk	Derleme	-	Çalışmada, çocuğun öz ailesiyle birlikte yaşaması herhangi bir nedenden dolayı gerçekleştirilemediği durumlarda çocuğun velayet hakkının kullanılmasına ilişkin hukuki açıdan değerlendirme yapılmıştır.
Kurtuluş Akbulut (2011)	Yüksek Lisans	Hukuk	Derleme	-	Çalışmada Sosyal Hizmetler ve Çocuk Esirgeme Kurumu ile evlat edinme ve koruyucu aile kavramları literatür incelemesi yoluyla derlenmiştir.
Kuş (2014)	Yüksek Lisans	Çalışma Ekonomisi ve Endüstri İlişkileri	Nicel	650 Birey	Yapılan çalışmanın sonucuna göre Türkiye'de koruyucu aile kavramı çok fazla bilinmemekte ve yaygın bir şekilde işlevini yerine getirememektedir.
Bektaş (2015)	Yüksek Lisans	İslam Hukuku	Derleme	-	Çalışmada koruyucu aile bakımı ile ortak nitelikler taşıyan süt annelik uygulamasının İslam Hukuku'na göre bir engel teşkil etmediği vurgulanmıştır.

Yeşilkayalı (2015)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nicel	101 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada koruyucu aile bireylerinin empatik beceri düzeylerinin çalışma durumuna ve dışarıdan profesyonel destek alarak çözme durumuna göre farklılık gösterdiği belirlenmiştir. Araştırmada, katılımcıların koruyucu aile motivasyonunun temelde sosyal sorumluluk anlayışı ve çocuk sahibi olma isteği üzerinde yoğunlaştığı anlaşılmıştır. Koruyucu aile olma nedeni bir çocuğun hayatını değiştirmek, çocuk sahibi olmak, evdeki biyolojik çocuğa bir kardeş olması gibi nedenlerle tanımlanmıştır. Koruyucu aile olma karar sürecinde ailelerin bu kararı ortak olarak verdiği fakat öncülük eden kişinin aileden aileye değiştiği görülmüştür. Araştırmada, Hollanda ile Türkiye'deki işleyiş farklılıkları ortaya koyulmuştur.	
Certel (2016)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	26 Koruyucu Ebeveyn		
Koç (2016)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	19 Koruyucu Ebeveyn, 18 Meslek Elemanı, 19 Birey	Bu araştırmanın sonucunda, koruyucu aile yanında kalan çocuklardan, öz aileleri tarafından terk edildiklerini söyleyenlerin psikososyal gelişimleri düşük çıkmıştır. Koruyucu aile yanında kalan çocukların psikososyal gelişimleri anne-baba sağ olma değişkenine göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Baba sağ anne vefat durumundaki psikososyal gelişim düzeyi en yüksek iken anne-baba sağ olma durumunda en düşük seviyesindedir. Çalışmada, korunmaya ihtiyacı olan çocuklar İslam Hukuk açısından değerlendirilmiştir.	
Yurdakul (2016)	Yüksek Lisans	Psikoloji	Nicel	33 Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk, 40 Kurum Bakımındaki Çocuk		
Kartal (2016)	Yüksek Lisans	Temel Bilimleri	İslam	Derleme	-	
Baysay (2017)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Karma	255 Koruyucu Ebeveyn, 10 Meslek Elemanı	Araştırmada, Türkiye’de yeterli sayıda koruyucu aile olmadığı ancak hızla gelişmekte olduğu, aday ailelerin koruyucu ailelik hakkında yeterince bilgilendirildiği, ailelerin çocuğun bir gün kendilerinden gideceği endişesini yoğun bir şekilde yaşadığı, koruyucu aile ödemelerinin yeterli olduğu, bu hizmet modelinin duygusal yönünün önemli olduğu ve ailelerin çocukla ilk karşılaştıklarında çok yoğun duygular yaşadığı, koruyucu aile hizmetinin korunma altındaki çocuklar için aile ortamı sunan yegâne model olduğu, bu modelin; hem çocuk, hem koruyucu aile, hem de SÇG’ler için olumlu olduğu ve bu hizmet modelini yaygınlaştırmak için tanıtım çalışmaları yapılması gerektiği sonuçlarına ulaşılmıştır.	
Öğüt (2017)	Yüksek Lisans	Okul Eğitimi	Öncesi	Nicel	37 Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk, 23 Kurum Bakımındaki Çocuk	Araştırma sonuçlarında kurumda kalan çocukların sosyal-duygusal gelişim değerleri düşük, koruyucu aile yanında kalanların sosyal duygusal gelişim değerlerinin yüksek olduğu gözlenmiştir. Korunmaya ihtiyacı olan çocukların, anne-baba rolünü üstlenebilecek yetişkinlere ihtiyaç duydukları ortaya çıkmaktadır. Araştırmada, koruyucu aile hizmetine yönelik tanıtım faaliyetlerine ağırlık verilmesi, personelin hem nitelik hem de nicelik olarak iyileştirilmesi, koruyucu ailelere yapılan ödemelerin artırılması ve profesyonel koruyucu aileliğin yerleştirilmesi gerektiği kanaatine varılmıştır. Öte yandan ülkemizde koruyucu aile derneklerinin İngiltere’de uygulaması bulunan bağımsız koruyucu aile ajanslarına benzer işlevler gördüklerini (eğitim, tanıtım, psiko-sosyal destek), ancak koruyucu aile derneklerinin hem maddi olarak hem de manevi olarak desteklenmesi gerektiği sonucuna varılmıştır.
Dal (2018)	Doktora	Sosyal Hizmet	Nitel	15 adet STK’da çalışan 18 Birey		

Kılıç (2018)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	24 Tez, 17 Makale	Araştırmada, koruyucu aile hizmet modeli kapsamında yapılan akademik çalışmaların sayısının 1990 sonrası arttığı, koruyucu aile, öz aile ve kurum ilişkisini ele alan çalışmaların sınırlı olduğu ancak koruyucu ailelerin hizmeti geçici bir çözüm olarak değil, evlat edinme alternatif olarak görüldüğü, çocuğun öz ailesine dönme ihtimalinin ise aileler üzerinde tedirginlik yarattığı sonucuna varılmıştır.
Hız (2018)	Yüksek Lisans	Sosyal Politika	Nitel	35 Koruyucu Ebeveyn	Koruyucu ailelerin, hizmete ilişkin yeterli bilgiye sahip oldukları ve bu bilgi sahibi olma sürecinde Denizli Koruyucu Aile Derneğinin önemli bir rol oynadığı; Katılımcıların, koruyucu aile olmadaki temel motivasyonlarının ise ağırlıklı olarak toplumsal bir sorumluluğu yerine getirmek olduğu ifade edilmiştir. Çalışmada öte yandan verilen hizmetin ve sosyal hizmet uzmanlarının eksikliklerinin giderilmesi suretiyle hizmetin etkinliğinin artırılmasının, koruyucu aile hizmetinin uygulanması sürecine, korunmaya muhtaç çocuklara ve koruyucu ailelere önemli katkılar sağlayacağı ifade edilmektedir.
Sayın (2019)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	10 Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk	Araştırmada, tüm katılımcıların koruyucu ailelerine sahip olmanın kendilerinde oluşturduğu olumlu duyguları yine olumlu duygu ve düşüncelerle koruyucu ailelerini betimlemeleri, koruyucu aile modelinin yaygınlaşması konusundaki isteklerinin net ve samimi duygular olduğu sonucuna ulaşılmıştır.
Gökdoğan Şahin, (2019)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nicel	81 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada çoğunluğu Uzun Süreli Koyucu Aile Modeli'nden yararlanan koruyucu ailelerin, büyük bir kısmının koruyucu aile olduktan sonra hayatlarının anlam kazandığını ve değiştiğini belirtmişlerdir.
Kitiş (2019)	Yüksek Lisans	Psikoloji	Karma	12 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada, evlat edinilmiş çocuklara oyun kapasiteleri üzerinde olumlu etkisi olan bir müdahale uygulanmıştır.
Erdugan (2019)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	5 Koruyucu Aile Sistemi	Araştırmada, Türk aile yapısının koruyucu aile uygulamasına uygun olduğu ifade edilmiştir. Görüşülen aile sistemlerinin koruyucu aile olmadan önce değişime açık ve sistem dengesinin tekrar kurulması yönünde işlevsel aileler olduğu ve Korunmaya İhtiyacı Olan Çocukla eşleşme sonrasında da ciddi uyum sorunları yaşamadıkları anlaşılmıştır.
Albayrak (2019)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	14 Geçmişte Enformel Bakım Almış Birey	Araştırmada, enformel bakım alan bireylerin büyük bir bölümünün, yeterli ve sağlıklı beslenememe, sağlık hizmetlerine ulaşamama, eğitimin engellenmesi, oyun-eğlence haklarının ihlal edilmesi, temel ihtiyaçların karşılanmaması nedenleriyle ihmal edildikleri, ayrıca fiziksel, cinsel, ekonomik ve duygusal istismara, ayrımcılığa uğrayan bireylerin olduğu sonuçları ortaya çıkmıştır.
Şahin Kaya (2019)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nicel	130 Meslek Elemanı	Araştırmada Koruyucu Aile Yönetmeliği üzerine yapılan değerlendirmelerde; mevzuatın kısmen yeterli bulunduğu, uzmanların büyük çoğunluğu, mevcut mevzuatın hizmetin gerekliliklerini tam anlamıyla karşılamadığını, özellikle yönetmelikteki bazı belirsiz ve açık uçlu maddelerin uygulamada zorluklar yarattığını belirtmişlerdir.
Kınık (2019)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	15 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada koruyucu aileler koruyucu aileliği seçmenin kaynağını daha önceden yuvadan kalma, biyolojik çocuğa sahip olamama, sosyal sorumluluk bilinci ve evlat edinmek için başvurdukları tespit edilmiştir. Koruyucu ailelerin çoğu psikolojik ve

Aydoğan (2019)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	12 Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk, 12 Koruyucu Ebeveyn	psiko-sosyal desteğe ihtiyaç duydukları ve bu desteğin sağlanmasında yetersiz kaldığı ifade edilmiştir.
Kaleli (2019)	Yüksek Lisans	İslam Hukuku	Derleme	-	Araştırmada, koruyucu aile hizmetinden yararlanan çocukların ailelerin iletişim ve baş etme becerilerinin çocukların aile aidiyet duygusunu etkileyen faktörler olduğu ifade edilmiştir.
Akgül (2019)	Yüksek Lisans	Hukuk	Derleme	-	Çalışmada Kur'an-ı Kerim'deki ayetler ve Sünnetteki uygulamalardan yola çıkılarak çocuğun sağlıklı gelişimi için en uygun yerin aile ortamı olduğu vurgulanmıştır.
Koçtürk (2019)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nicel	400 Birey	Araştırmada; koruyucu aile hizmetinin, çocuğun sağlıklı gelişimi için kritik bir rol oynadığı, bu hizmetin daha yaygın hale gelmesi ve etkin bir şekilde uygulanabilmesi için mevzuatın daha bütüncül bir yapıya kavuşturulmasına ihtiyaç duyulduğu ayrıca koruyucu aile olmayı tercih eden bireylerin, sürece tam anlamıyla hazırlanmasının ve uygun şekilde bilgilendirilmesinin, çocukların sağlıklı bir ortamda büyümesini sağlamak adına büyük önem taşıdığı sonuçları belirtilmiştir.
Ertürk (2020)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	20 Koruyucu Ebeveyn	Araştırma, katılımcıların koruyucu aile uygulaması hakkında çok fazla bilgiye sahip olmadıklarını ve ayrıca doğru bildikleri birtakım yanlışların olduğunu ortaya koymuştur.
Sarıbay (2020)	Yüksek Lisans	Psikoloji	Nitel	12 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada, katılımcılar koruyucu aile eğitimi almadıkları ve eğitime ihtiyaç duymadıklarını, yuva ortamında çocuklarla karşılaştıklarında duygusal anlar yaşadıkları, üzüldükleri, çocukların geleceği ile ilgili kaygılar duyduklarını, koruyucu aile sisteminin yararlı olduğunu ve yaygınlaştırılması gerektiğini ancak izleme çalışmalarının gerektiği kadar yapılmadığını ifade etmişlerdir.
Abukan (2020)	Doktora	Sosyal Hizmet	Nitel	24 Meslek Elemanı	Araştırmada, farkındalık ve duyarlılık, bir çocuğu kurtarmak, biyolojik çocuğun bir kardeşi olmasını istemek ve başkalarından etkilenmek gibi faktörlerin koruyucu aileleri koruyucu aile olmaya iten bir motivasyon faktörü olduğu ifade edilmektedir.
Doğan (2020)	Doktora	Sosyal Hizmet	Nitel	16 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada, travmatik deneyimi olan çocuklara yönelik koruyucu aile hizmetine ve bu çocukların koruyucu aile süreçlerine ve uyumlarına etki eden 12 temaya ve bu temalarla ilişkili 56 alt temaya ulaşılmıştır. Ayrıca ekosistem yaklaşımı temelinde travmatik deneyimi olan çocukların koruyucu aile süreçlerine etki eden mikro, mezzo ve makro düzey faktörler bulunmuştur.
Ayhan (2021)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	30 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada, koruyucu ailelerin göçmen olarak yaşadıkları bir ülkede koruyucu aile olmayı tercih etmelerindeki en büyük etkenin insanlara yardımcı olma isteği olduğunu ortaya koymaktadır. Dini ve milli kimliğe sahip çıkma arzusu, ailelerin bu sisteme dahil olmalarında ikinci temel motivasyon olmuştur.
Calapoğlu (2021)	Yüksek Lisans	Yönetim Bilişim Sistemleri	Sistem Geliştirme	-	Araştırmada, koruyucu annelerin duygusal emek düzeylerinde bireysel faktörlerin yanı sıra koruyucu aile birimi, biyolojik aile ve çocuk ile kurduğu ilişkinin etkili olduğu saptanmıştır.
					Çalışmada koruyucu ailelik başvurularındaki eşleştirme süreçlerinin daha hassas ve adaletli yönetilebilmesi için başvuru yapan adayların uyumluluk durumlarının hassas bir şekilde değerlendirilebildiği bütünsel bir bilgi sistemi tasarlanmıştır

Kibaroglu (2022)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	20 Birey	Araştırmada, çocuk sahibi olmanın öneminden, katılımcıların koruyucu aile hizmet modeli hakkında pek fazla bilgi sahibi olmadığından, koruyucu aile hizmet modeli ile evlat edinme hizmetlerinin birbiriyle karıştırıldığından ve koruyucu aile olmaya yönelik olumsuz düşünceye sahip olduklarından söz edilmiştir. Bir başka çocuğun bakım ve gözetimini sağlamaya yönelik olarak bu durumun beraberinde getireceği sorumluluklardan kaynaklı endişelere sahip oldukları da belirtilmiştir.
Haliboğlu (2022)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	16 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada, bireylerin koruyucu aile olmalarına karar verme süreçlerindeki faktörler ele alınmıştır.
Tanrıverdi (2022)	Doktora	Sosyoloji	Karma	321 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada koruyucu ailelerin demografik özellikleri ortaya koyulmuş, ailelerin beklentileri ve problemleri incelenmiştir.
Ataç (2022)	Yüksek Lisans	Sosyal Politika	Nitel	23 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada, aileler ile kurum arasında iletişim eksikliği vurgulanmış koruyucu ailelerin sosyal ve aile çevrelerinin tutumları incelenmiştir.
Zeybel (2022)	Yüksek Lisans	Din Psikolojisi	Nitel	15 Koruyucu Ebeveyn	Koruyucu ailelerin koruyucu ailelik sürecindeki yeni anlam dünyası inşası, mahremiyet endişeleri, olumsuz dini eleştiriler sonrası mutsuzluk ve vebal altında hissettikleri durumlarda manevi destekten faydalanabileceği düşünülmektedir.
Kazak Bardakçı (2022)	Yüksek Lisans	Aile Danışmanlığı	Deneysel	64 Koruyucu Ebeveyn	Psiko-eğitim programına katılan bireylerin bu programa katılmayanlara göre Kişilerarası Problem Çözme Envanteri puanlarında anlamlı bir artış olduğu belirlenmiştir.
Öztaylan (2022)	Yüksek Lisans	Psikoloji	Nitel	9 Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk, 5 Koruyucu Ebeveyn, 3 Meslek Elemanı	Araştırmada, devlet koruması altında ve/veya koruyucu aile yanında büyümenin geç ergenlerin yaşamlarının bireysel, ailevi ve sosyal alanlarında zorluklara yol açtığı ortaya koyulmuştur.
Çetin Bobuş (2022)	Yüksek Lisans	Hukuk	Derleme	-	Çalışmada, koruyucu ailelik statüsünün hukuki niteliği ve özel hukuk alanında çocukların menfaatini koruyan bir sözleşme olarak değerlendirildiği belirtilmiştir.
Ekşi (2023)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nicel	111 Koruyucu Ebeveyn	Çalışmada, koruyucu ailelerin en önemli motivasyonun sosyal sorumluluk anlayışı olduğu ifade edilmiş, korunmaya ihtiyacı olan çocuğu yetiştirip topluma kazandırma, çocuğa sağlıklı bir fiziksel, psikolojik, zihinsel gelişim sağlama, çocuğu aile ortamında yetiştirme ve çocuğun yaşamında değişim yaratma isteğinin koruyucu aile olmada etkili olduğu vurgulanmıştır.
Atar (2023)	Yüksek Lisans	İstatistik	Nicel	Türk Aile Yapısı Araştırması (TAYA) 2016 verileri	Araştırmada, koruyucu aile konulu çalışmaların modellerinde farklı değişkenlerin ele alındığı ifade edilmektedir.
Pehlivan (2023)	Yüksek Lisans	Hukuk	Derleme	-	Çalışmada, koruyucu ailenin çocuk üzerindeki bakım ve sorumluluk hakları ile biyolojik ailelerin velayet hakları arasındaki gerilimin, çocuğun yüksek menfaatinin sağlanmasında sorunlar yarattığı vurgulanmıştır.
Berk Akbaş (2023)	Tıpta Uzmanlık	Tıp	Nicel	41 Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk	Araştırmada koruyucu aile yanındaki çocukların yaklaşık üçte ikisinin en az bir psikiyatrik bozukluğa sahip olduğu ve çocukların içe yönelim sorunlarından daha fazla dışa yönelim sorunları yaşama eğiliminde olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Ervüz (2024)	Doktora	Sosyal Hizmet	Karma	324 Koruyucu Ebeveyn, 324 Korunmaya İhtiyacı Olan Çocuk	Araştırmanın nicel kısmında koruyucu aile hizmet modelinden yararlanan çocuklar ve koruyucu annelerin bağlanma düzeylerinin çeşitli değişkenlere göre farklılaştığı ifade edilmiştir. Araştırmanın nitel kısmında ise, bilinmeyen bir sürece girildiği için koruyucu ebeveynliğe yönelik duygu ve düşüncelerinin karmaşık olduğu, hem içsel hem dışsal kaynaklarla motive hissettikleri, çocukla ilk karşılaşma anının ise hem olumlu hem de zorlayıcı olduğu; çocuklar açısından değerlendirildiğinde ise koruyucu aile hizmet modelinden yararlanan çocukların koruyucu anne ile olan ilişkide; güçlü bağların, ilişkinin işlevselliğinin, dinamik olmayan ilişkinin etkili olduğu sonuçlarına ulaşıldığı belirtilmiştir.
Yılmaz (2024)	Yüksek Lisans	Sosyal Hizmet	Nitel	12 Koruyucu Ebeveyn	Araştırmada, biyolojik çocuğu olan koruyucu ailelerin ilişki değişim deneyimleri incelenmiş olup araştırma sonuçlarında kurum hizmetinin ve koruyucu aile olma sürecinde verilen eğitimlerin yetersiz kaldığı, koruyucu ailelerin ve çocukların psikolojik destek ihtiyacı olduğu bilgisine erişilmiştir.
Bostan (2024)	Doktora	PDR	DeneySEL	13 Koruyucu Ebeveyn, 12 Ebeveyn Kontrol Grubu	Araştırmada, Koruyucu Aileyi Güçlendirmeye Yönelik Psikoeğitim Programı'nın işlevsel olmayan ebeveyn tutumlarını azaltma ve daha işlevsel ebeveyn tutumlarını geliştirme konularında koruyucu anneleri desteklediği ifade edilmiştir.

Tablo 2’de incelenen tezlerden elde edilen temalar sunulmaktadır. Buna göre, incelenen lisansüstü tezler koruyucu aileler (n=18), koruyucu aile yanında kalan çocuk (n=9), koruyucu ailelik modeli (n=13), toplum görüşleri (n=5) ve hukuk sisteminde koruyucu ailelik (n=8) koruyucu aile konulu çalışmaların incelenmesi (n=1) konularına odaklanan çalışmalardan oluşmaktadır.

Tablo 2. İncelenen Tezlerin Temaları

Tema	Sayı (N)
Koruyucu Aile Odaklı Tezler	18
Koruyucu Aile Yanında Kalan Çocuk Odaklı Tezler	9
Koruyucu Ailelik Modeli Odaklı Tezler	13
Toplum Görüşlerine Odaklı Tezler	5
Hukuk Sisteminde Koruyucu Ailelik Odaklı Tezler	8
Koruyucu Aile Konulu Çalışmaları İnceleyen Tezler	1

Tablo 3’te, koruyucu ailelerin görüşleri (n=8) Koruyucu Aile Odaklı Tezler temasında en fazla incelenen kategori olmuştur. Koruyucu aile olma motivasyonu (n=5) ise temanın önemli bir diğer kategorisi olarak karşımıza çıkmaktadır. Koruyucu Aile Yanında Kalan Çocuk Odaklı Tezler temasındaki çalışmalar koruyucu ailede büyümüş çocukların gelişimi (n=3), özellikleri (n=2) ve davranış sorunları (n=2) üzerine odaklanmış, çocukların aidiyet duyguları ve enformel koruyucu ailedeki durumları gibi alt temalar nispeten daha az çalışılmıştır. Öte yandan Koruyucu Aile Modeli Odaklı Tezler temasındaki çalışmalar koruyucu aile modelinin değerlendirilmesi (n=8) ve geliştirilmesi (n=5) üzerine yürütülmüştür.

Toplumun koruyucu aileliğe bakışını inceleyen ise 5 tez bulunmaktadır. Bu durum, sosyal algı ve toplumsal farkındalığın araştırıldığını göstermektedir. Benzer şekilde hukuk sisteminde koruyucu aile (n=6) ve İslam hukukunda koruyucu aile (n=3) alt temaları, konunun yasal ve dini perspektiflerinin de incelendiğini ortaya koymaktadır (Tablo 3).

Tablo 3. İncelenen Tezlerin Alt Temaları

Temalar ve Alt Temalar	Say
I	
Koruyucu Aile Odaklı Tezler	
Koruyucu aile olma motivasyonu	5
Koruyucu ailelerin görüşleri	8
Koruyucu ailelerin özellikleri	2
Koruyucu ailelerin deneyimleri	3
Koruyucu Aile Yanında Kalan Çocuk Odaklı Tezler	
Koruyucu ailede büyümüş çocukların özellikleri	2
Koruyucu ailede büyümüş çocukların gelişimi	3
Koruyucu ailede büyümüş çocukların davranış sorunları	2
Koruyucu ailede büyümüş çocukların aidiyet duygusu	1
Enformel koruyucu ailede büyümüş çocuklar	1
Koruyucu Aile Modeli Odaklı Tezler	
Koruyucu aile modelinin geliştirilmesi	5
Koruyucu aile modelinin değerlendirilmesi	8
Toplum Görüşlerine Odaklı Tezler	
Toplumun koruyucu aileliğe bakışı	5
Hukuk Sisteminde Koruyucu Ailelik Odaklı Tezler	
Hukuk sisteminde koruyucu aile	5
İslam hukukunda koruyucu aile	3
Koruyucu Aile Konulu Çalışmaları İnceleyen Tezler	
Çalışmaların incelenmesi	1

TARTIŞMA

Bu çalışma kapsamında, Türkiye’de koruyucu aile temasıyla hazırlanmış 54 lisansüstü tez doküman analizi yöntemiyle incelenmiştir. İncelenen tezlerin büyük çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu ve özellikle 2016–2020 yılları arasında bu konuya yoğunlaşıldığı görülmektedir. Ancak doktora düzeyindeki çalışmaların sınırlı olması,

kuramsal derinliğe sahip, yöntemsel açıdan gelişkin araştırmaların literatürde yeterince yer bulmadığını göstermektedir. Bu durum, alandaki bilgi üretiminin derinleşmesi açısından önemli bir eksikliktir. Ancak koruyucu aile sisteminde yer alan bireylere ulaşmanın bazı etik ve yasal sınırlamalara tabi olması araştırmacıları sınırlayan sebeplerden bir tanesi olabilir.

2010'lu yıllardan itibaren koruyucu aile sistemine yönelik sosyal politika düzenlemelerinin ve farkındalık çalışmalarının artmasıyla birlikte, bu alana ilişkin akademik ilginin de yükseldiği anlaşılmaktadır. Özellikle Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı'nın teşvik edici programları ve kamu spotları, koruyucu aile kavramının toplumda daha görünür hâle gelmesine katkı sağlamıştır.

Araştırma kapsamında incelenen lisansüstü tezlerde genellikle nitel araştırma yöntemlerinin kullanıldığı, anket, ölçek gibi nicel araştırma yöntemlerinin ise kendisine daha az sayıda yer bulduğu görülmektedir. Koruyucu aile sisteminde ebeveynlerin ve çocukların deneyimleri, algıları, duygusal durumları ve süreçleri ön plan olduğundan bu tür derinlemesine kişisel durumları anlamak için nitel araştırma yöntemleri daha uygun olabilmektedir. Öte yandan koruyucu aile sistemi içinde yer alan bireylere (özellikle çocuklara) ulaşımın etik ve yasal sınırlamalara tabi olması, örneklem teminini zorlaştırmakta ve araştırmacıları nitel yöntemlere yönlendirmektedir. Bu sebepler küçük örneklem gruplarıyla çalışmak durumunda kalan araştırmacıların, genelde daha esnek ve derinlemesine veri sunan nitel araştırma yöntemlerini tercih etmiş olabileceği düşünülmektedir. Ancak, koruyucu aile sisteminden yararlanan bireylerin iyi oluşunu desteklemeye yönelik psiko-sosyal müdahale programlarının geliştirilmesi açısından deneysel araştırmalara duyulan ihtiyaç açıkça ortaya çıkmaktadır.

Araştırmaların büyük ölçüde koruyucu aile modeline ve ebeveynlerin deneyimlerine odaklandığı, buna karşın sistemde yer alan çocuklara ilişkin çalışmaların sınırlı kaldığı belirlenmiştir. Bu durum, Türkiye'deki literatürün daha çok hizmet modeli temelli ve uygulama odaklı olduğunu göstermektedir. Oysa uluslararası literatürde, koruyucu aile sisteminin çocukların gelişimsel ihtiyaçları üzerindeki etkileri, sistemin yapısal sorunlarıyla birlikte ele alınmakta; eğitim, sağlık ve sosyal yaşam alanlarında uzun vadeli sonuçlara odaklanılmaktadır (Font & Gershoff, 2020; Font vd., 2018; Turney & Wildeman, 2016).

Bireylerin koruyucu aile olma motivasyonlarını anlamaya yönelik çalışmalar, sistemin işleyişi açısından önemli katkılar sunmaktadır. Ancak çocukların psikososyal gelişimleri, sağlık ihtiyaçları, engellilik durumları ve yaşadıkları travmalar gibi çocuk merkezli konulara yeterince yer verilmemesi, çocukların bütüncül olarak desteklenmesini zorlaştırmaktadır. Oysa bu çocukların pek çoğunun travmatik geçmişlere sahip olduğu ve çeşitli sağlık sorunları yaşadığı bilinmektedir (Certel, 2018). Bu nedenle koruyucu aile yanında büyüyen çocukların fiziksel, duygusal ve ruhsal gereksinimlerinin belirlenmesi ve bu doğrultuda sağlık hizmetlerine erişim, bilgilendirme ve eğitim faaliyetlerinin artırılması büyük önem taşımaktadır.

Uluslararası literatürde ise çocuk odaklı çalışmaların yaygın olduğu görülmektedir. Örneğin, Turney ve Wildeman (2016) koruyucu ailede büyüyen çocukların ruh sağlığına odaklanırken, Rebbe vd., (2017), Rubin vd. (2008) ve Bell ve Romano (2015) gibi araştırmalar da çocukların psikososyal durumlarını incelemiştir. Bu bağlamda, Türkiye’de de çocuk perspektifini esas alan çalışmalara öncelik verilmesi hem sistemin etkinliğinin değerlendirilmesi hem de çocukların iyi oluşlarının desteklenmesi açısından kritik bir ihtiyaçtır.

Çalışmada ayrıca disiplinler arası çalışmaların sınırlı olduğu, tezlerin ağırlıklı olarak sosyal hizmet alanında üretildiği gözlemlenmiştir. Sağlık, hukuk, psikiyatri ve aile ekonomisi gibi farklı disiplinlerden yapılan araştırmaların sayıca azlığı, koruyucu aile modeline yönelik daha bütüncül bir yaklaşım geliştirilmesini engellemektedir. Uluslararası çalışmalarda çocuk hakları temelinde sistemin etkililiği ve yasal koruma boyutları (Font & Gershoff, 2020) öne çıkarken, ülkemizdeki tezlerde bu konulara sınırlı şekilde yer verilmiştir. Ancak, Türkiye bağlamında da çocuk hakları perspektifinden koruyucu aile sistemini çok boyutlu olarak ele alan ve çocuğun yüksek yararı, katılım hakkı, ayrımcılığa uğramama, güvenli yaşam, aile ortamında büyüme gibi temel hakları merkeze alan çalışmalar mevcuttur (Ervüz & Türk, 2025).

Örneklem gruplarının çoğunlukla koruyucu ebeveynlerden ve koruyucu aile yanında kalan çocuklardan oluşması, uygulamaya doğrudan temas eden bireylerin deneyimlerine odaklanıldığını göstermektedir. Bu çalışmalar, koruyucu aile olma nedenleri arasında sosyal sorumluluk, çocuk sevgisi ve biyolojik çocuk sahibi olamama gibi faktörlerin öne çıktığını; ailelerin ise çeşitli duygusal ve sosyal destek ihtiyaçlarına sahip olduklarını ortaya koymuştur. Çocuklar açısından ise sosyal-duygusal gelişimin

olumlu yönde etkilendiği, ancak bazı durumlarda aidiyet, davranışsal sorunlar ve travmalarla baş etme konusunda ek destek gereksinimleri olduğu tespit edilmiştir.

Toplumun koruyucu aileliğe yönelik bilgi düzeyinin düşüklüğü ve yanlış algıların yaygınlığı, bu hizmet modeline dair toplumsal farkındalık çalışmalarının önemini ortaya koymaktadır. Nitekim Kınık (2021) da çalışmasında koruyucu ailelerin bir kısmının koruyucu aile kavramını bilmeden SHM'ye başvurduklarını ve koruyucu aile modelini orada öğrendiklerini ifade etmektedir. Benzer şekilde Erbay ve Çalış (2021) yaptıkları çalışmada koruyucu aile hizmetinin yeterince tanınmadığını ve anlaşılmadığını ifade etmektedir. Özaydın-Demirbaş vd., (2021) tarafından yapılan bir başka çalışmada da katılımcıların koruyucu aile uygulaması hakkında bilgi sahibi olmadıkları ve koruyucu aileliği evlat edinme veya bir çocuğu misafir etme gibi farklı durumlarla karıştırdıkları ifade edilmektedir.

SONUÇ VE ÖNERİLER

Bu araştırma kapsamında Türkiye'de koruyucu aile temasıyla hazırlanmış 58 lisansüstü tez incelenmiş ve alandaki yönelimin genel çerçevesi ortaya konulmuştur. Elde edilen bulgular doğrultusunda, çalışmaların büyük çoğunluğunun yüksek lisans düzeyinde olduğu ve en yoğun şekilde 2016-2020 yılları arasında hazırlandığı belirlenmiştir. Bu durum, koruyucu aile sistemine yönelik sosyal politika düzenlemeleri ve farkındalık çalışmalarının akademik alana yansıdığını ve çalışmalarda artış yaşandığını göstermektedir. Ancak doktora düzeyindeki çalışmaların sayıca azlığı, kuramsal derinliği yüksek araştırmalara duyulan ihtiyacı ortaya koymaktadır.

Tezlerin yarıya yakını Sosyal Hizmet Anabilim Dalı'nda hazırlanmıştır. Araştırma desenleri bakımından nitel yöntemlerin ağırlıklı olarak tercih edildiği, özellikle koruyucu ailelerin ve çocukların deneyimlerine odaklanıldığı görülmüştür. Nicel ve deneysel çalışmalara ise sınırlı düzeyde yer verilmiştir.

Tezlerin sonuç bölümlerinden çıkarılan genel sonuçlar ise toplumun koruyucu ailelik hakkında yeterli bilgiye sahip olmadığı, evlat edinme ile koruyucu ailelik kavramlarının sıklıkla karıştırıldığı ve bu durumun uygulamada belirsizliklere neden olduğu yönündedir. Ayrıca koruyucu ailelerin sürece dair duygusal zorluklar yaşadıkları, profesyonel destek mekanizmalarına ihtiyaç duydukları ve kamuoyunun yeterince destek sunmadığı ifade edilmiştir.

Tezlerde aynı zamanda hukuki çerçeveye ilişkin belirsizliklerin altı çizilmiş, özellikle koruyucu ailelerin ve biyolojik ailelerin hakları arasındaki dengenin uygulamada sorunlara yol açabildiği belirtilmiştir. İslam hukuku bağlamında yapılan değerlendirmelerde ise koruyucu ailelik uygulamasının dinî açıdan engel teşkil etmediği ifade edilmiştir.

Tezlerin odaklandığı temalar incelendiğinde en çok koruyucu ailelerin görüşlerine, koruyucu aile olma motivasyonlarına ve koruyucu aile modelinin değerlendirilmesine odaklanıldığı; çocuklara, özellikle onların psikososyal gelişimine ve davranışsal sorunlarına odaklanan çalışmaların ise görece daha sınırlı kaldığı tespit edilmiştir. Ayrıca toplumun koruyucu aileliğe bakışı ve sistemin hukuki-dini boyutları üzerine yapılan çalışmaların sayısı da nispeten az olmakla birlikte önemli bulgular sunmaktadır.

Genel olarak, Türkiye’de koruyucu aile temalı lisansüstü tezlerin sayıca arttığı ancak içerik bakımından çocuk merkezli ve disiplinler arası bakış açısına sahip araştırmalara olan ihtiyacın sürdüğü sonucuna ulaşılmıştır. Elde edilen bu bulgular doğrultusunda alandaki akademik çalışmaların geliştirilmesi ve uygulamada daha etkili sonuçlar elde edilmesi için aşağıdaki öneriler sunulabilir:

- Çocuk odaklı tezlerin sayıca yetersiz olması nedeniyle, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve üniversiteler iş birliği ile koruyucu aile sisteminde yer alan çocukların psikososyal gelişimleri, aidiyet duyguları ve davranışsal özelliklerine odaklanan araştırmaların artırılması gerekmektedir.
- Nitel araştırmaların ağırlıkta, nicel çalışmaların sınırlı olması, sistemin etkilerini sayısal olarak ortaya koyan deneysel ve yarı deneysel araştırmaların bakanlık ve üniversiteler bünyesinde teşvik edilmesini gerekli kılmaktadır.
- Toplumun koruyucu aile sistemine dair bilgi düzeyinin düşük olduğu ve yanlış algıların yaygın olduğu bulgusu, Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı ve STK’lar işbirliği ile toplumsal farkındalığı artırmaya yönelik araştırmaların ve kampanyaların düzenlenmesinin gerekliliğini ortaya koymaktadır.
- Tezlerin büyük çoğunluğunun sosyal hizmet alanında yapılmış olması psikoloji, sağlık, hukuk gibi farklı disiplinlere ait akademisyenlerin koruyucu aile sistemi üzerine daha fazla çalışma yapmasının gerekliliğine işaret etmektedir.

- Koruyucu aile sisteminin uzun vadeli etkilerine ilişkin çalışmaların sınırlı olması akademisyenlerce boylamsal araştırmaların yapılarak çocukların gelişim süreçlerinin ve sistemin etkilerinin derinlemesine incelenmesini gerekli kılmaktadır.
- Koruyucu ailelerin psiko-sosyal destek ihtiyacına sıklıkla vurgu yapılması, bu ailelere yönelik Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı tarafından ulusal düzeyde müdahale ve destek programlarının geliştirilmesini gerekli kılmaktadır.
- Mevzuatta belirsizliklerin uygulamada sorunlara yol açtığı tespiti, koruyucu aile sistemine ilişkin hukuki düzenlemelerin bilimsel temelde yeniden ele alınması gerektiğini göstermektedir.

EXTENDED ABSTRACT

This study aims to examine postgraduate theses focusing on foster care in Türkiye through document analysis. The foster family model provides a family-based alternative care service for children who cannot be cared for by their biological families for various reasons and plays a crucial role in supporting their healthy development. Although legal and institutional arrangements regarding the foster care system in Türkiye have developed in recent years, there remains a need for a comprehensive evaluation of the scope, orientation, and quality of academic knowledge produced in this field. In this context, the main research problem is the lack of a holistic assessment of postgraduate theses on foster care in terms of their publication periods, academic disciplines, sample groups, and thematic focuses. Accordingly, the primary aim of the study is to analyze these theses based on their type, year of publication, academic department, research design, sample group, thematic focus, and findings, and to identify academic trends and gaps in the field.

During the literature review phase, national and international studies examining the effects of foster care on children's cognitive, emotional, and social development were reviewed. The literature indicates that children raised in foster families develop more secure attachment patterns, exhibit fewer behavioral problems, and demonstrate healthier psychosocial development compared to those in institutional care. However, studies conducted in Türkiye predominantly focus on the functioning of the foster care model and the experiences of foster parents, while child-centered and interdisciplinary

research remains limited. This situation highlights the necessity of evaluating the scope of academic production in the field.

The study was conducted using the document analysis method, one of the qualitative research approaches. In the data collection process, the database of the Council of Higher Education National Thesis Center was searched as of February 2025 using the keywords “koruyucu aile” and “foster family.” A total of 58 postgraduate theses were identified; however, 54 theses whose full texts were accessible were included in the study, while those without full-text access were excluded. The data collection process was carried out in line with predefined inclusion and exclusion criteria.

For data analysis, a “Thesis Review Form” developed by the researchers was used. Through this form, the theses were classified according to publication year, thesis type, academic department, research design, sample group, thematic focus, and findings. The data were analyzed descriptively using frequency distributions, and the findings were presented and interpreted with the support of tables.

The findings indicate that the majority of postgraduate theses on foster care in Türkiye were prepared at the master’s level, while doctoral dissertations were relatively limited in number. Most studies were conducted between 2016 and 2020, and nearly half of the theses were produced within Social Work departments. In terms of research design, qualitative methods were predominantly preferred, whereas quantitative and experimental studies were limited. Regarding sample groups, foster parents and children placed in foster families were most frequently included. The thematic analysis revealed that the theses mainly focused on foster families, the evaluation of the foster care model, and legal aspects, while studies addressing children’s experiences and developmental processes were comparatively scarce.

The results demonstrate that academic production on foster care in Türkiye has concentrated on certain themes and that significant gaps remain in terms of child-centered, interdisciplinary, and experimental research. In this regard, it is recommended that future studies prioritize child-focused research, include experimental studies evaluating psychosocial intervention programs, and adopt holistic approaches incorporating contributions from multiple disciplines. It is also anticipated that the findings of this study will contribute to policy development processes and practical applications related to the foster care system.

KAYNAKÇA

Abukan, B. (2020). Travmatik deneyimi olan çocuklara yönelik koruyucu aile hizmetinin profesyonellerin gözünden değerlendirilmesi: Bir uygulama model önerisi (Yayın No. 624779). [Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Aile ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı. (3 Mart 2015). Sosyal ve ekonomik destek hizmetleri hakkında yönetmelik. *Resmî Gazete*, 29284.

Akgül, Ş. (2019). Küçüklerin evlat edinilmesi ve koruyucu aile kavramı (Yayın No. 601832). [Yüksek Lisans Tezi, Kırıkkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Albayrak, S. (2019). Enformel koruyucu aile bakımı üzerine geçmişte bu deneyimi yaşamış kişilerin gözünden bir değerlendirme (Yayın No. 548385). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

ASHB, *E-bülten*. Erişim tarihi: 15 Şubat 2025, <https://www.aile.gov.tr/chgm/yayinlar/bultenler/>

Ataç, İ. (2022). Sosyal politika uygulaması olarak Türkiye'de koruyucu aile sistemi: karşılaştırmalı bir analiz (Yayın No. 756637). [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Atar, G. (2023). Application of statistical methods in the analyses of foster family (Yayın No. 831405). [Yüksek Lisans Tezi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Aydoğan, H. (2019). Koruyucu aile yanında kalan çocukların aile aidiyet duygularına etki eden faktörlerin değerlendirilmesi: İzmir örneği (Yayın No. 600138). [Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Aydoğdu, F. (2019). Türkiye'de koruyucu aile uygulaması ile ilgili yapılmış lisansüstü tezlerin değerlendirilmesi. *Social Sciences Studies Journal (Sssjournal)*, 5(53), 7481-7489. <https://doi.org/10.26449/sss.1945>

Ayhan, M. (2021). Koruyucu aile modelinde duygusal emek ve ekonomik tutum: İzmir ili örneği (Yayın No. 693432). [Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Basiaga, J. P., Róg, A., & Zięba-Kołodziej, B. (2018). Professional foster families in the reunification process—Polish experience. *Child & Family Social Work*, 23 (4), 649-656. <https://doi.org/10.1111/cfs.12460>

Baysal, A. E. (2017). Koruyucu aile uygulamaları ve sonuçları: İstanbul örneği (Yayın No. 461405). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Bektaş, M. (2015). İslam Hukukunda çocuk hakları bağlamında koruyucu aile (Yayın No. 398525). [Yüksek Lisans Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Bell, T. & Romano, E. (2015). Permanency and safety among children in foster family and kinship care: a scoping review. *Trauma Violence & Abuse*, 18 (3), 268-286. <https://doi.org/10.1177/1524838015611673>

Berk Akbaş, A. Z. (2023). Koruyucu aile çocuklarında psikopatoloji ve davranış sorunlarını yordayıcı etkenler (Yayın No. 805538). [Tıpta Uzmanlık Tezi, Marmara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Beyhan, D. (2020). Alman çocuk koruma sisteminde Türkiyeli ailelerin kültür ve göç bağlamında koruyucu aile olma deneyimi (Yayın No. 646207). [Doktora Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Bostan, B. C. (2024). Koruyucu aileleri güçlendirmeye yönelik psikoeğitim programının geliştirilmesi ve etkililiğinin test edilmesi (Yayın No. 883306). [Doktora Tezi, Pamukkale Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Calapoğlu, A. (2021). Koruyucu ailelikte seçim ve eşleştirme süreçlerinin bütünleşik bir bilgi sistemi ile değerlendirilmesi (Yayın No. 696410). [Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Can, Y. (2000). Koruyucu aile uygulaması: Ankara örneği (Yayın No. 98597). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Certel, N. (2016). Koruyucu aile derneklerine üye olan koruyucu ailelerin bu modele ilişkin deneyim ve değerlendirmeleri (Yayın No. 433674). [Yüksek Lisans Tezi, Kocaeli Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çetin Bobuş, K. S. (2022). Türk hukuk sisteminde Koruyucu aile sözleşmesi (Yayın No. 771379). [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Çocuk Haklarına Dair Sözleşme. (1997). <https://www.unicef.org/turkiye/çocuk-haklarına-dair-sözleşme>

Çocuk Koruma Kanunu. (2005). 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.53.95.pdf>.

Dal, V. (2018). Koruyucu aile hizmetinin geliştirilmesinde koruyucu aile derneklerinin rolü (Yayın No. 533208). [Doktora Tezi, Ankara Yıldırım Beyazıt Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Diogo, E., & Branco, F. (2017). Being a foster family in Portugal—Motivations and experiences. *Societies*, 7 (4), 37. <https://doi.org/10.3390/soc7040037>

Diogo, E., & Branco, F. (2020). The foster family process to maintain the will to remain in foster care—Implications for a sustainable programme. *Sustainability*, 12 (19), 7942. <https://doi.org/10.3390/su12197942>

Ekşi, P. Ç. (2023). Koruyucu ailelerin, koruyucu aile olma motivasyonları altında yatan sebepler ve sosyal destek algılarının incelenmesi (Yayın No. 830794). [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Erbay, E., & Çalış, N. (2021). Türkiye’de koruyucu aile hizmetlerine yönelik uzman görüşleri. *İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 20 (40), 439-462.

Erdugan, S. (2019). Koruyucu aile modelinde aile yaşam deneyimleri: Aile sistemleri teorisi temelinde niteliksel bir araştırma (Yayın No. 552949). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Ertürk, A. (2020). Koruyucu ailelerin gözünden koruyucu aile uygulamaları: Gebze örneği (Yayın No. 616605). [Yüksek Lisans Tezi, Üsküdar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Ervüz, C. (2024). Koruyucu annelerin ve koruyucu aile hizmet modelinden yararlanan çocukların bağlanma stilleri ve bağlanma stillerine ilişkin deneyimleri (Yayın No. 894638). [Doktora Tezi, Selçuk Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Ervüz, C., & Türk, A. (2025). Çocuk hakları perspektifinden koruyucu aile sisteminin değerlendirilmesi. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 2025 (Aile Özel Sayısı "Koruyucu Aile Hizmetleri" Cilt-2), 448-479.

Font, S. & Gershoff, E. (2020). Foster care: how we can, and should, do more for maltreated children. *Social Policy Report*, 33 (3), 1-40. <https://doi.org/10.1002/sop2.10>

Font, S., Berger, L., Cancian, M., & Noyes, J. (2018). Permanency and the educational and economic attainment of former foster children in early adulthood. *American Sociological Review*, 83 (4), 716-743. <https://doi.org/10.1177/0003122418781791>

Giordano, M. (2024). Recruiting foster families for teenagers in Italy: Motivational elements, socio-demographic characteristics and availability factors. *Child & Family Social Work*. <https://doi.org/10.1111/cfs.13134>

Gökdoğan Şahin, E. (2019). Koruyucu ailelerin koruyucu aile hizmetine ilişkin değerlendirmeleri: Zonguldak ili örneği (Yayın No. 578059). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Güre, M. D. P., Aydeniz, Ü., & Uğurlu, Z. (2024). Türkiye’de koruyucu aile ve evlat edinme ile ilgili çalışmalar: Sistematik bir inceleme. *Sosyal Çalışma Dergisi*, 8(2), 52-66. <https://doi.org/10.70989/scd.1587368>

Haliboğlu, S. (2022). Koruyucu aile olmaya karar vermede etkili olan faktörler: Koruyucu aileler üzerine nitel bir araştırma (Yayın No. 770463). [Yüksek Lisans Tezi, Burdur Mehmet Akif Ersoy Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Hız, Ö. (2018). Türkiye’de çocuk refahı kapsamında koruyucu aile hizmeti Denizli ili örneği (Yayın No. 511292). [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

İzci, L. (2021). *Çocuk Koruma Politikalarının Sembolik Etkileşimcilik Bakış Açısıyla Analizi: Türkiye, İngiltere, İsveç Örnekleri*. Doktora tezi.

Kahraman, F. (2007). Türkiye’de çocuk refahı alanında koruyucu aile hizmeti Sakarya ve Kocaeli örneği (Yayın No. 210366). [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kalaycı, H. (2022). Korunmaya Muhtaçlık Olgusu ve Tarihsel Gelişim Süreçlerinin Sosyolojik Bir Değerlendirmesi. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Türkiyat Araştırmaları Dergisi*, 2(2), 199-217.

Kaleli, R. (2019). İslam Hukukunda koruyucu aile -mukayeseli bir çalışma (Yayın No. 592100). [Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Karakayalı, G. (2009). Velayet hakkının kullanılmasına ilişkin hukuki sorunlar ve özellikle koruyucu aile uygulaması (Yayın No. 261750). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Karasar, N. (2015). *Bilimsel araştırma yöntemleri* (28. basım). Ankara: Nobel Akademik Yayıncılık.

Karatay, A. (2017). Türkiye’de koruyucu aile: Kökenleri, gelişimi ve bugünü. *Üsküdar Üniversitesi Sosyal Bilimler Dergisi*, 0 (5), 389-427. <https://doi.org/10.32739/uskudarsbd.3.5.30>

Kartal, Ö. (2016). İslam hukukunda koruyucu aile (Yayın No. 425287). [Yüksek Lisans Tezi, Bozok Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kazak Bardakçı, S. (2022). Koruyucu ailelerin problem çözme becerilerini geliştirmeye yönelik hazırlanan çevrimiçi psiko-eğitim programının etkisi (Yayın No. 714037). [Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale On Sekiz Mart Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kılıç, S. (2018). Sosyal sermayenin koruyucu aile hizmet modelindeki yeri ve bu alanda yapılan akademik çalışmaların analizi (Yayın No. 529819). [Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kınık, K. (2019). Kültüre duyarlı sosyal hizmet bağlamında Türkiye’de koruyucu aile modeli: İstanbul ve Bingöl örneği (Yayın No. 608519). [Yüksek Lisans Tezi, Yalova Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kınık, K. (2021). Kültüre duyarlı sosyal hizmet bağlamında türkiye’de koruyucu aile modeli: istanbul ve bingöl örneği. *Journal of International Social Research*, 14 (77), 1020-1049.

Kıbaroğlu, S. (2022). Koruyucu aile olma şartı sağlayan eşlerin koruyucu aile hizmet modeline ilişkin görüşleri (Yayın No. 725630). [Yüksek Lisans Tezi, Karabük Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kitiş, S. (2019). 'A home of hearts': The effectiveness of an intervention program for foster families (Yayın No. 537024). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Koç. T. (2016). Türkiye'de koruyucu aile hizmetinin etkinliğinin artırılmasına yönelik çözüm önerileri: Türkiye ve Hollanda karşılaştırması (Yayın No. 462817). [Yüksek Lisans Tezi, Celal Bayar Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Koçtürk, M. (2019). Koruyucu aile uygulamasının sosyo-demografik değişkenlere göre incelenmesi: Kırıkkale örneği (Yayın No. 553611). [Yüksek Lisans Tezi, Sakarya Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kurtuluş Akbulut, S. (2011). Sosyal hizmetler ve çocuk esirgeme kurumu aracılığıyla evlat edinme ve koruyucu aile kurumu (Yayın No. 279438). [Yüksek Lisans Tezi, Gazi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Kuş, S. (2014). Koruyucu aile hizmeti ve toplumsal farkındalık: Çanakkale ili örneği (Yayın No. 358544). [Yüksek Lisans Tezi, Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Öğüt, G. (2017). Koruyucu aile ve kurumda kalan 36-72 aylık korunmaya muhtaç çocukların gelişim alanlarının çeşitli değişkenler açısından incelenmesi (Yayın No. 493094). [Yüksek Lisans Tezi, Necmettin Erbakan Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Özaydın-Demirbaş, E., İmir, H. M., Kılınç, F. E., & Bektaş, N. (2021). Üniversite çalışanlarının koruyucu aile uygulamasına bakış açısı: Bir durum çalışması. *Sosyal Politika Çalışmaları Dergisi*, 21 (50), 231-277.

Özbesler, C. (2009). Koruyucu Aile Hizmetlerinde Değerlendirme Süreci. *Aile ve Toplum Dergisi*, 11 (4), 86-94.

Özdemir, F. (1996). Korunmaya muhtaç çocuklar için koruyucu aile bakımı (psiko-sosyal ve hukuksal açıdan) (Yayın No. 51527). [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Özkara, S. (2005). Toplumun koruyucu aile uygulamasına ilişkin bilgi görüş ve değerlendirmeleri (Yayın No. 160394). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Öztaylan, B. (2022). Identity development of children raised under state protection or foster care system: A grounded theory study (Yayın No. 747418). [Yüksek Lisans Tezi, TED Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Pehlivan, A. (2023). Türk hukuku'nda koruyucu aile kurumu (Yayın No. 837557). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Medipol Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Rebbe, R., Nurius, P., Ahrens, K., & Courtney, M. (2017). Adverse childhood experiences among youth aging out of foster care: a latent class analysis. *Children and Youth Services Review*, 74, 108-116. <https://doi.org/10.1016/j.childyouth.2017.02.004>

Rubin, D., Downes, K., O'Reilly, A., Mekonnen, R., Luan, X., & Localio, R. (2008). Impact of kinship care on behavioral well-being for children in out-of-home care. *Archives of Pediatrics and Adolescent Medicine*, 162 (6), 550. <https://doi.org/10.1001/archpedi.162.6.550>

Sarıbay, A. (2020). Motivations, experiences and needs of foster parents in Turkey (Yayın No. 726901). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Bilgi Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Sayın, H. N. (2019). Koruyucu aile'de yetişen çocukların gözüyle koruyucu ailelerin değerlendirilmesi (Yayın No. 645742). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Aydın Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Sosyal ve Ekonomik Destek Hizmetleri Hakkındaki Yönetmelik. (2015). 5395 sayılı Çocuk Koruma Kanunu. <https://www.mevzuat.gov.tr/mevzuatmetin/1.5.53.95.pdf>

Şahin Kaya, Z. (2019). Uzmanların gözünden Türkiye'de koruyucu aile programı üzerine bir değerlendirme (Yayın No. 537213). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Tanrıverdi, A. B. (2022). Koruyucu aileler üzerine sosyolojik bir araştırma (Yayın No. 732657). [Doktora Tezi, Sivas Cumhuriyet Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Taştekel, S. (1989). Korunmaya muhtaç çocuklara yönelik sosyal hizmetler koruyucu aile bakımı İzmir örneği (Yayın No. 5484). [Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Tok, Ö. (1996). Koruyucu aile hizmeti, standartları ve ülkemizdeki durumu (Yayın No. 52933). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Turney, K. & Wildeman, C. (2016). Mental and physical health of children in foster care. *Pediatrics*, 138 (5). <https://doi.org/10.1542/peds.2016-1118>

Üstüner, S. (2005). Koruyucu aile bakımı altındaki çocukların ruh sağlığı (Yayın No. 164388). [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Üstüner, S., Erol, N., Şimşek, Z. (2005). Koruyucu aile bakımı altındaki çocukların davranış ve duygusal sorunları. *Çocuk ve Gençlik Ruh Sağlığı Dergisi*, 12(3), 130-140.

Yeşilkayalı, H. D. (2015). Koruyucu aile bireylerinin sosyodemografik özellikleri ile empatik becerileri ve özgecilik durumları arasındaki ilişkinin incelenmesi (Yayın No. 417240). [Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Yılmaz, N. S. (2024). Biyolojik çocuğu olan koruyucu ailelerin aile içindeki ilişki değişim deneyimleri: Ekolojik kuram odaklı sosyal grup çalışması (Yayın No. 862442). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Sabahattin Zaim Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Yılmaztürk, G. (1991). İnfertil ailelerin evlat edinme ve koruyucu aile olma konularındaki bilgi ve tutumları incelenmesi (Yayın No. 16768). [Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Yurdakul, A. (2016). Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığına bağlı kurum bakımında kalan çocuklarla koruyucu aile yanında kalan çocukların benlik saygısı ve psikososyal gelişimleri arasındaki farklılıkların incelenmesi (Yayın No. 443133). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Gelişim Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Zeybel, M. (2022). Koruyucu aile olmayı seçmiş ebeveynlerin manevi destek ihtiyacı (Yayın No. 763738). [Yüksek Lisans Tezi, İstanbul Üniversitesi]. YÖK Ulusal Tez Merkezi.

Zeanah, C. H., Humphreys, K. L., Fox, N. A., & Nelson, C. A. (2017). Alternatives for abandoned children: Insights from the Bucharest Early Intervention Project. *Current Opinion in Psychology*, 15, 182–188. <https://doi.org/10.1016/j.copsyc.2017.02.024>